

Nannynu! kunskapsbank – Barns utveckling 3-4 år

Denna kunskapsbank om barns utveckling genom åldrarna 0-9 år är till för våra barnvakter och kunder som vill ha mer information. Samtlig information är skrivna av experter på området, hämtade från olika webbplatser (se längst ned). Kunskapsnivån är på en grundläggande nivå. För mer djupgående kunskap rekommenderar vi våra barnvakter att ta kontakt med sin kontaktperson eller söka vidare i annan litteratur.

Barnets utveckling 3-4 år

Barn är ofta fulla av funderingar i den här åldern och tillbringar mycket tid med att observera och härma. Barnets talförmåga och ordförråd utvecklas snabbt. Många barn pratar mycket och kan hitta på egna berättelser. Det bebisrunda försvinner och barnet kan ofta springa och hoppa med lätthet.

Sinnen och känslor

I treårsåldern kommer många barn in i en lugnare fas och testar gränser i mindre utsträckning än barn i tvåårsåldern brukar göra.

Ibland upplever barnet världen som stor och skrämmande. Om barnet är rädd för mörkret kan man låta en liten lampa vara tänd på natten.

Barnet kan förstå vad i dag och i morgon betyder, liksom då, nu och sedan. Ofta säger barnet ”i går” om allt som har hänt och ”i morgon” om allt som ska ske i framtiden. Begrepp om tiden börjar komma, men barnet vet exempelvis inte hur lång en timme är. Som vuxen är det därför bra att använda sig av ”före” och ”efter” när man pratar med barnet. Man kan till exempel säga: ”Jag hämtar dig efter mellanmålet” i stället för ”Jag hämtar dig klockan tre”.

Årstider blir viktiga. Treåringen kan ställa frågor som ”När fyller jag år? Är det före eller efter sommaren? När är det jul?” Barnet kan komma ihåg och berätta om särskilda högtider och händelser, till exempel förra julen, ett kalas eller en resa.

Barnet börjar få begrepp om mängder och delar gärna ut saker för att se hur långt det räcker, exempelvis ett kex till varje barn. För många barn är det viktigt med millimeterrättvisa, att alla får lika mycket saft i glasen till exempel.

Social utveckling

Barn i treårsåldern tycker ofta om att leka med andra barn. Kurragömma kan vara roligt. Men barnet brukar också tillbringa mycket tid med att titta och observera. Många vill gärna hjälpa till med enkla hushållssysslor och kan till exempel tycka om att sortera tvätt. Förutom att det är roligt lär det barnet att samordna händer och synintryck.

Barn i treårsåldern är ibland mer knutna till en av föräldrarna. Barnet är medvetet om sitt kön och vet vilka i omgivningen som är pojkar och vilka som är flickor.

När barnet är yngre skrattar det ofta åt andra människor som skojar med det. Nu kan barnet själv få andra att skratta, vilket stärker självkänslan.

Många barn i treårsåldern tycker att det är roligt att prata om kiss och bajs i alla möjliga sammanhang, och skrattar åt det med sina jämnåriga kompisar. Det väcker också omgivningens reaktioner. Barnet är i den här perioden fascinerad av det som händer i kroppen och att man själv kan producera bajs. I den mån barnet visar intresse kan man berätta hur maten går genom kroppen och till sist blir bajs.

Varje barn är unikt och utvecklas individuellt. Men några färdigheter är gemensamma för de flesta barn i en åldersgrupp.

Barn mellan tre och fyra år brukar kunna

- rita cirklar, fyrkanter och huvudfotingar
- lägga pussel med sex bitar och koncentrera sig på det i åtta till tio minuter
- känna igen vardagsljud och härma dem, till exempel dammsugaren och telefonen
- de vanligaste färgerna
- räkna två till tre föremål
- få bättre tidsuppfattning
- försöka lösa konflikter
- vara mer oberoende.

Tips

- Gör en utklädningslåda åt barnet. Gamla hattar, västar, byxor, kjolar, skor, smycken och väskor ger fin möjlighet till fantasilekar.
- Låt barnet måla med tuschpennor, kitor eller fingerfärg. Leklera kan också vara roligt.
- Låt barnet lägga pussel.

Språk, tal och kommunikation

I treårsåldern utvecklas både ordförrådet och talförmågan snabbt. Barnet talar ofta fort och intensivt och kan snubbla över orden. Ibland hakar talet upp sig så att det kan låta som stamning. Som vuxen behöver man ge barnet tid att uttrycka sig. Det är bra om man undviker att avbryta, fylla i ord eller skynda på barnet när orden stockar sig.

Treåringen funderar och undrar ofta över mycket. Frågan ”varför” är vanlig, liksom frågor om vem, vad och var. Många barn tycker om att prata och resonera. De kan själva återge händelser, sagor och annat och kan berätta om världen på ett personligt sätt. Det är viktigt för identiteten att ha sin egen version av verkligheten. Som vuxen behöver man därför lyssna på vad barnet berättar och vill säga.

Barnet lyssnar när de vuxna pratar och rättar ibland sitt eget språk. Nu kan de flesta barn göra sig förstådda även av människor de inte känner. Barnet talar i hela meningar på tre till sex ord, till exempel: ”Mamma och jag är på promenad. Titta där kommer morfars hund. Han heter Bamse.”

Barnet lyssnar ofta uppmärksamt på korta sagor. Det förstår betydelsen av ”nu”, ”snart” och ”senare”. I den här åldern börjar en del barn kunna använda ”om...så”-sats, till exempel:

”Om man släcker lampan så blir det mörkt”. Barnet kan acceptera förslag och följa enkla instruktioner.

Varje barn är unikt och utvecklas individuellt. Men några färdigheter är gemensamma för de flesta barn i en åldersgrupp.

Barn mellan tre och fyra år brukar

- få en uppfattning om tid med begrepp som nu, snart och senare
- tala så tydligt att även personer som de inte känner förstår
- kunna berätta korta sagor
- förstå skillnaden mellan lika och olika.

Tips

- Sätt på musik och dansa med barnet.
- Be barnet berätta något för dig.
- Läs böcker för barnet.
- Lär barnet komma ihåg sitt för- och efternamn. Det stärker känslan av att ha en egen identitet.
- Prata mycket med barnet. Använd korta meningar, ställ frågor och lyssna. Avbryt inte för att justera felaktiga ord, använd istället det riktiga uttalet eller det rätta ordet när barnet har pratat färdigt. Lägg gärna till nya ord på det tema som barnet pratar om. Till exempel: ”Blomman har lång stjälk.” om barnet pratar om en blomma.
- Prata gärna om färger, siffror och former i det dagliga samtalet. Till exempel: ”Vi behöver två ägg.” ”Vår bil är blå.” ”Smöret finns i den fyrkantiga burken.”
- Titta på bilder tillsammans och prata om när barnet var bebis.

Kroppen och rörelseförmågan

I treårsåldern försvinner mycket av det bebisrunda som funnits tidigare och barnet blir längre och slankare. Alla 20 mjölkttänder brukar ha kommit och barnet kallas till sin första kontroll hos tandläkaren.

Barnet kan ofta springa och hoppa med lätthet och rör sig gärna över lite större ytor än tidigare. Många kan gå en kort sträcka på tå, stå en liten stund på ett ben, hoppa jämfota på stället och cykla på en trehjuling. Många barn tycker om att sparka boll men har svårt att fånga den med händerna.

Det är bra att använda kläder som är enkla att ta av och på. Då kan de flesta barn klä sig själva. Att sätta på skorna går också bra, men barnet behöver hjälp att knyta dem eller fästa kardborrbanden.

Finmotoriken har utvecklats så att barnet kan röra fingrarna oberoende av varandra. Barnet kan äta själv med gaffel och sked. En del använder också kniv. En del barn kan nu hålla pennan eller kritan med tummen och pekfingeret när de ritar. De kan också hålla fast pappret med den andra handen, vilket gör att deras streck blir mer precisa. Andra håller fortfarande pennan med hela handen. En del barn lär sig nu att skriva vissa bokstäver i sitt namn. De kan också känna igen sitt namn när de ser det skrivet. Många barn kan använda sax och kan mer eller mindre klippa efter linjer.

I treårsåldern slutar många barn med blöja. De kan själva gå på pottan eller toaletten, men behöver fortfarande hjälp med att torka sig och tvätta händerna efteråt. En del barn slutar med blöja före tre års ålder, andra är inte redo för det förrän i fyraårsåldern. Pojkar slutar ofta med blöja något senare än flickor. Som förälder kan man försöka intressera barnet för pottan eller toaletten, men inte insistera utan låta barnet börja när det själv vill. Det kan vara lättare att potträna på sommaren, när barnet kan gå lättklätt eller naket. En del barn kan börja kissa på toaletten tidigt, men vill fortfarande bajsas i blöjan. De upplever det ofta som tryggare med blöjan som sitter tätt emot kroppen och tar emot bajset. Inte heller här ska man skynda på barnet, utan låta barnet sluta bajsas i blöjan när det själv är redo.

Varje barn är unikt och utvecklas individuellt. Men några färdigheter är gemensamma för de flesta barn i en åldersgrupp.

Barn mellan tre och fyra år brukar kunna

- klä sig själva
- gå upp och ner för en trappa utan att hålla i sig
- gå baklänges
- hoppa jämfota på stället
- sparka på en boll
- kasta en boll
- rita en människa med huvud, armar och ben, en så kallad huvudfoting
- skruva av och på korkar på flaskor och lock på burkar.

Tips

- Lek gärna härmler som Följa John.
- En trehjuling är ofta uppskattad. En del barn cyklar gärna långa sträckor.
- Lek bollekar, där barnet får träna sig på att sparka, kasta och fånga en boll.
- I sandlådan kan barnet bygga vägar till leksaksbilarna, gräva och göra alltmer avancerade sandkakor.
- Låt gärna barnet hjälpa till i köket, till exempel med att baka bullar eller kakor.
- Sätt på musik och låt barnet röra sig och dansa till rytmerna. De flesta barn tycker om att röra sig till musik.
- Låt barnet lägga pärlplattor eller trä halsband.
- Med en trubbig sax kan barnet klippa ut bilder.
- Låt barnet hälla vatten i och ur skålar och flaskor i olika storlekar, och kanske mäta upp det. Det kan man göra utomhus, i köket eller i badrummet.

Informationen ovan är hämtad från följande sidor

1177 Vårdguiden. (23 november 2011). Hämtad 27 februari 2015
från: <http://www.1177.se/Stockholm/Tema/Barn-och-foraldrar/Vaxa-och-utvecklas/Sma-barn-1-5-ar/Barnets-utveckling-3-4-ar/>